

18.

Mentovics Éva

Mióta van csillag a karácsonyfák csúcsán?

Egyszer, réges-régen, egy teliholdas decemberi éjszakán, amikor milliányi csillag ragyogott az égen, néhány egészen apró kis csillagocska pajkosan játszadozott az öreg Hold mellett.

Remekül érezték magukat. Huncutkodtak, viháncoltak, csintalankodtak.

Addig-addig rosszalkodtak, amíg az egyik kis csillagot valamelyik társa véletlenül alaposan oldalba lökte.

– Bocsánat, nem volt szándékos! – mentegetőzött a kis rosszaság.

– Segítség! Kapjon el valaki! – kiáltotta ijedten a szegény pórul járt csillagocska. De sajnos már senki sem tudott utána nyúlni. Elveszítette az egyensúlyát, és elkezdett zuhanni lefelé. Zuhant, zuhant egyenesen a Föld felé. A társai egyre távolabb kerültek tőle. Ő pedig rettenetesen félt, mert ilyen még soha sem történt vele.

Lehet-e még annál is rosszabb, hogy lepottyant, és elveszítette a társait?

Hosszú ideig csak zuhant, zuhant lefelé, ám egyszer csak valami érdekes dolog történt. Mintha valaki kinyújtotta volna érte a karját. Egy enyhén szúrós, zöld valami alányúlt, és elkapta.

A kis csillagocskának fogalma sem volt róla, hogy mi történt?

Éppen egy fenyves erdőbe pottyant le. Az enyhén szúrós zöld valami pedig egy hatalmasra nőtt fenyőfa volt.

– Nem tudom, hogy ki vagy, de kérlek, segíts nekem, hogy vissza tudjak menni a barátaim közé! – könyörgött a kis csillagocska, és olyan kedvesen mosolygott, amennyire csak tudott a történetek után.

– Én vagyok az erdő legöregebb fenyőfája. – recsegte kedvesen az öreg fenyő. Már nagyon sok mindent megértem. Évtizedek óta csodállak benneteket, hogy télen – nyáron milyen ragyogóan, fényesen tündököltök ott az égbolton. Szóval sok mindent megértem, de ilyen még soha sem történt velem, hogy egyikőtök az ölembe pottyant volna. De ha már így esett, nagyon szívesen megpróbálok neked segíteni, hogy visszakerülj az égboltra.

– Előre is nagyon köszönöm neked, kedves fenyő! – hálálkodott a kis csillag.

– Még ne köszönj semmit sem! Megteszek minden tőlem telhetőt, de biztosat nem ígérhetek. – mormogta kedvesen a fenyőfa.

Középső ágai egyikével megfogta a kis csillagocskát, és jó nagy lendületet vett... A kis csillag szállt, szállt egy ideig felfelé, majd lelassult... és visszapottyant a fenyő ágai közé. A vén fenyő még jó néhány kísérletet tett, hogy visszahajítsa a póru jár csillagocskát, de sajnos nem járt sikerrel.

– Látod, te árva kis csillagocska, nem tudok rajtad segíteni. Annyit azonban megtehetek, hogy felültetlek a legmagasabb ágam hegyére, úgy talán egy kicsit közelebb leszel a barátaidhoz.

– Jól van – szólt búslakodva a kis csillagocska. – Mindenesetre köszönöm, hogy megpróbáltál segíteni.

Az öreg fenyő pedig gyengéden megfogta, és feltette a csúcsára. A kis csillagocska egy ideig búslakodott, majd lassan beletörődött a sorsába, és elkezdett ugyanolyan fényesen, szikrázóan világítani, mint ott fenn, az égbolton...

Amikor az égből a társai megpillantották, hogy milyen csodálatosan mutat a kis csillagocska ott lent a havas tájon, a hatalmas fenyőfa csúcsán, nyomban irigykedni

kezdték rá. – Nézzétek csak, milyen jól fest a mi kis barátunk ott, azon a szép, zöld fenyőfán! Mennyivel jobb helye lehet ott neki, mint itt nekünk! Talán még a fénye is sokkal szikrázóbb, mint amilyen korábban volt!

Addig-addig csodálták a kis csillagocskát ott lent, a havas fenyőfán, mígnem elhatározták, hogy ők is leugranak. Azon az éjszakán rengeteg csillag hullott alá az égből, hogy egy-egy szép, zöld fenyőfa csúcsán folytathassa a ragyogását.

Néhány nap múlva favágók érkeztek az erdőbe. Nagyon elcsodálkoztak a látottakon, de egyben örültek is, mert ilyen fenyőfákkal még soha sem találkoztak. Ki is vágták mindegyiket, hogy majd feldíszítve karácsonyfaként pompázhassanak a házakban. Az égbolton tündöklő csillagok pedig ámuldozva figyelték, hogy mi történik a falu széli fenyves erdőben?

Elérkezett a karácsony. Minden házban fények gyúltak, és igazi ünnepi hangulat költözött az otthonokba. Az égen ragyogó csillagok kíváncsiskodva tekintettek be az ablakokon. Azonban amit ott láttak minden várakozásukat felülmúlta. A csillagbarátaik már nem csak egy egyszerű zöld fenyőfa csúcsát díszítették, hanem egy-egy pompásan, csillogóan feldíszített karácsonyfán ragyogtak.

Az emberek körbeállták, csodálták, és énekszóval köszöntötték őket.

Az égen tündöklő csillagok ekkor határozták el, hogy minden karácsony előtt leugranak egy-egy fenyőfára, hogy nekik is részük lehessen ebben a pompában, és szeretetteljes fogadtatásban. Azt pedig, hogy kit érjen ez a megtiszteltetés, minden decemberben sorshúzással döntenek el.

Azóta díszíti csillag a karácsonyfák csúcsait.

3.

Gárdonyi Géza

A cinege

Egyszer nagy hideg volt. Az ablakot jégvirágok nőtték be. Az emberek bundában mentek ki a szobából: a fülükre ráhúzták a sapkát, és kék orral és könnyező szemmel tértek vissza. Azt mondták, hogy soha, mióta élnek, ilyen hideg nem volt.

Juliska rálehelte az ablakra. A jégvirágok megolvadtak egy helyen a leheletétől, és kerek tisztaság támadt ottan. Juliska kinézett azon a kertbe. Mit látott? Hóval prémezett fákat, és fehérséget mindenütt.

Az ablaktól néhány lépésnyire volt egy almafa. Annak az egyik ágán egy madárka ült. Piciny lába belesüllyedt az ágon fehérlő hóba. Szomorúan csipegett. Egyszer csak lehunyta a szemét. A feje aláhanyatlott. A következő pillanatban lehullott az ágról, és beleesett a hóba. A hátára esett. A lába az ég felé. Ott is maradt mozdulatlanul.

- Istenem! - kiáltott fel Juliska -, meghalt!

- Ki halt meg? - kérdezte Mariska.

- A kis madár. Megfagyott szegény.

Azzal kendőt kapott a vállára és kifutott. Fölvette a kis madarat és bevitte a szobába.

Ott addig-addig melengették, mígnem egyszer csak fölemelte a fejét. Egy darabig bágyadtan nézett Juliskára, aztán felröppent. Rászállott a sifonér tetejére, és onnan pislogott szét a szobában.

A leányok nevettek és tapsoltak, hogy így visszanyerte az életét a madárka. Előhoztak egy üres kalitkát a kamarából és hívogatták bele:

- Gyere bele, kis madár, ez lesz a te házad, adunk neked kendermagot, friss vizet. Olyan jó dolgod lesz, mintha nyár volna.

A madárka azonban nem értette a hívogató szót. Rémséggel kerengett ide-oda a szobában. Olykor nekirepült az ablaknak és nagyot dobbantott rajta. Mindenképpen ki akart menni, vissza a tél rideg-hideg, havas világába.

Végre megfogták és betették a kalitkába. Hogy vergődött a kis bolondos cinege!
Mindenképpen ki akart szabadulni.

Aztán, mikor látta, hogy a lányok elvonultak a szoba tulsó sarkába, megállott. A melle pihegett. Nagy ijedelemben volt szegény.

Hanem azután, mikor észrevette, hogy nem bántja senki, leugrott a kendermagos vályúhoz, és evett-evett szegényke és ivott rá nagyokat.

Néhány nap múlva megszélidült. Nem verte többé a szárnyaival a kalitka drótjait. Jólesett neki a meleg szoba, meg a jó étel-ital. Egyszer mi nem jutott eszébe: felült a legfelsőülőkére, és nótára gyújtott.

A lányok örvendezve állották körül. - Dalolj, dalolj, aranyos cinege!

És a madár dalolt, dalolt félig lehunyt szemmel, boldogan. Vajon miről dalolt? Talán a tavaszról? Talán a napsugárról? Talán az ibolyáról? Talán egy másik kis cinegéről, aki azóta megfagyott?

Az egész telet ott töltötte a kis madár. Jó kedve volt. Meg is hízott. A tolla élénkebb színben ragyogott, mint mikor odakerült.

Aztán jött a tavasz. A mezőn kijöndült a fű. Meleg napsugár szállott az égből. Az almafa virágzott s künn csicseregtek a fecskék,

A cinege kidugta a fejét a drótokon és szomorúan nézett ki az ablak üvegén át a szabadba. Nem dalolt többé. Csak ült elgondolkozva, szóltanul.

- Most már eresszük el - szólott Juliska -, látom, hogy kikívánkozik,

- Jaj, ne eresszük el - felelt Mariska -, ki énekel akkor nekem?

- Ejnye, te szívtelen - szólt Juliska -, hát te csak arra gondolsz, hogy énekeljen neked, nem látod, hogy ő, szegény milyen szomorú. Ez nem sárga-fekete kanári, nem rabnak született madár, ez a szabadság madara, börtön neki a kalitka. Meghalna bánatában, ha zárva hagynánk,

- Hát jó - szólt Mariska -, eresszük szabadon.

De mikor a kis cinege kiroppent és eltűnt a fák lombjai között, Mariska mégis sírva fakadt. És hát Juliska is törülgette a szemét.

- Isten áldjon, kis madár - mondogatták a kendővel integetve.

- Isten áldjon - mondotta Mariska -, sohase hallom többé a te szép éneklésedet.

Másnap, ahogy ott ültek a szobában, az ablakon át beszálló napfényben, egyszer csak egy ismerős madárdal hangzik az ablakon át. Ott volt a kis cinege. Ült a barackfán. Énekelt Mariskának meg Juliskának.

9.

Kányádi Sándor

Csikorgó, a fagykirály

Csikorgó, a fagykirály nagyon szigorú uralkodó lehetett a maga idejében. Átkozták is eleget az alattvalói. Egy darabig még örültek is neki, kivált a szücsök s a csizmadiák, mert úgy ellátta őket munkával, hogy ki sem látszottak belőle. Örültek a gyerekek is persze, mert kedvükre szánkázhattak, korcsolyázhattak a ropogós havon s a fényes jégen. De hát nem csak szücsökből, vargákból áll a világ, nem csak szánkázásból, csúszkálásból az élet. Elkezdtek gondolkodni az alattvalók, hogy Csikorgó uralmának miképpen vethetnének véget.

Fújták a körmüket erősen, s toporogtak. De hiába. Fűtöttek, pipáltak. De csak nem akart vége lenni fagykirály rettentő uralmának.

– Üzenni kéne a fecskéknek – vélte egy bölcs öreg, aki még emlékezetében tartotta a fecskéket. – A fecskék jóban vannak a nappal, ha megjöhetnének, a napot is elhoznák magukkal.

Hogy s hogy nem, sikerült is üzenni a fecskéknek. El is jött nemsokára egy villás farkú, fecsegő madárka. Cikázott erre–arra a befagyott folyók, tavak felett. De majdnem rossz vége lett a kirándulásnak. Alighogy rálibbent a zúzmarás telefondrótra, dermedten földre koppant. Még szerencse, hogy valaki kézbe kapta, s a markában életre melengette.

– Egy fecske nem csinál tavaszt – csikorogta Fagykirály kárörvendve. S olyan fagyot lehelt a környékre, hogy még a farkasok is üvöltöttek kinjokban. (Innen származik az a mondás a farkasordító hidegről.)

– Nem bizony, egy fecske nem csinál tavaszt – szomorodtak el a vacogó, topogó, körmüket fújó alattvalók.

– Nem is csinálhat, mert túl alacsonyan száll – mondta egy másik öreg. – Olyan követ kellene, aki nemcsak fecseg–ficseg, rovarászgat, de ereje, hatalma van a dalának. S van bátorsága átfúrni magát a jeges felhőkön, föl a naphoz.

– Azt mondom én – folytatta a bölcs –, szerezzünk egy pacsirtát.

– Ugyan már, az még a fecskénél is kisebb! – vetette ellen az az öreg, aki fecskéért üzent volt.

– Többet ér az egy sereg fecskénél. Majd meglátjátok.

Mit volt mit tenni, beleegyeztek.

– Jöjjön a pacsirta.

Meg is érkezett nemsokára. S azon nyomban föl is parittyázta magát a magasba. Visszhangzott énekétől a jeges égbolt. És meg is repedt egy tenyérnyi helyen. A résen meg besütött a napsugár.

Megszeppent erre Csikorgó, a fagykirály. Próbálta betömni a rést, de hiába. Visszacsurgott a tömés a nyakába. S a lába alatt meg elkezdett kásásodni a hó, ripegett–ropogott a tavak, patakok, folyók hátán a jég. Csermelyek cincogtak, jégcsapok, csatornák csordultak. Csikorgó meg szedte az irháját, s inalt a dombok–hegyek, a havasok irányába.

Ott ül a magas bérceken örökös számkivetésben, s csak akkor látogat el régi birodalmába, amikor a pacsirta szabadságra megy. Olyankor aztán hetvenkedik, legénykedik, gorombáskodik, kitombolja magát, de már közel sem olyan kegyetlen, mint annak előtte. Rá sem hederít senki. Még örülnek is neki. Kivált a szücsök s a csizmadiák, no meg a gyerekek is. Mosolyogva fújják a körmüket, mert tudják, hogy a pacsirta jövetelének már a hírére is Csikorgó szedi a sátorfáját, mert irtózik a magas kék égtől, de kiváltképp a pacsirta gyönyörű énekétől.

2.

Móra Ferenc

A kíváncsi hópelyhek

A nap éppen lement, mikor az erdő felett elkezdett esni a hó.

— No, anyó — mondta varjú apó a feleségének a nyárfahegyben —, azt hiszem, holnap fehér abrosznál esszük az egérpecsenyét.

Nemsokára a búzamezők fölött kezdtek táncolni a hópihek.

— Gyertek, gyertek — csalogatták őket a szántóföldek —, jó ám a vetésnek a jó puha hó. Az tart meleget a búzaszemnek, hogy meg ne fagyjon a földben.

A falu már rég elcsendesedett, mire a hófelhők odaértek föléje.

— No, ezt a falut megréfáljuk — mondták a hópelyhek. — Reggel maga se ismer magára, olyan fehérre meszeljük, még a háztetőket is.

Voltak kíváncsi hópelyhek is. Messze az ég alján nagy világosság látszott. Ott a város lámpái világítottak. Ezek a hópelyhek a várost akarták látni.

— Majd meglátjátok, hogy megbecsülnek ott minket — mondták a falura, mezőre hulló testvéreiknek. — Még székkal is megkínálnak, talán hintóba is ültetnek.

Azzal elszálltak a város fölé, s ott lehullottak a háztetőkre, az utcákra, a terekre. Alig várták a reggelt, hogy szétnézzenek a városban.

De mire kireggeledett, akkorra a hópelyheknek beesteledett. Jöttek a hóhányó munkások, megkínálták a havat seprűvel és lapáttal. Aztán rakásra rakták, úgy hordták ki a városból. Mire delet harangoztak, locspocs lett a városi hóból. Az erdők, mezők hava pedig tavaszig megmaradt ragyogó fehérén.

16.

Lengyel Balázs

Mese a fehér csillagos sündisznóról

Benedek szakasztott olyan kis sündisznó volt, mint a testvérei, akikkel együtt élt a nagy mogyoróbokor tövében. Vagy mit is mondok! Mégsem volt szakasztott olyan, mert neki egy kis fehér csillagocska nőtt a homlokán. Aggodalmaskodott is apja, anyja: "Mi lesz ebből a gyerekből?"

De nem lett semmi. Benedek nőtt, növekedett, szépen, mint a többi hét.

Múlt a nyár, jött az ősz. Dér lepte be a földet.

- Miért van ilyen hideg? - kérdezte egyszer Benedek.

- Mert jön a tél - felelte sünpapa.

Benedek lehajtotta csillagos fejcskáját, s aztán egyszerre csak olyat kérdezett, melyet még soha sündisznócsemete nem kérdezett, mióta világ a világ:

- Papa, miért van tél?

De hát Benedek megtehetette, neki csillag világolt a homlokán.

Most már sünpapán volt a sor, hogy lábaira hajtsa a fejét, ami sünéknél kétségtelenül a gondolkodás jele. Hiszen egy szülőnek mindent tudnia kell.

- Hogy miért van tél? - mondta aztán elszontyolodva. - Én sem tudom, de megkérdezzük.

Útnak indultak hát. Elöl sünpapa, sünmama, mögöttük Benedek, sorban a hét testvérével. Elmentek a nyúlhoz. A nyúl szörnyen okos nyuszi volt, fél fülét örökösen lekonyítva hordta, úgy elmélkedett magában.

- Miért van tél? - kérdezte tőle sünpapa.

A nyúlnak még a másik füle is lekonyult, úgy elgondolkozott. Ezt mondta:

- Bizonyára a szél hozza, várjatok, megkérdezem a szelet.

S mikor jött a szél, a nyúl nekiiramodott, és futott, futott, versenyt futott vele. De bizony csak szomorúan tért vissza.

- Nem tudja a szél se, csak beszél, beszél tücsköt-bogarat, telebúgta a fülem - s rázogatta keservesen tapsifülét. - Menjetek a bagolyhoz, tán az éjszaka hozza a telet, ő beszél velem.

Óriás, odvas fa mélyén lakott a bagoly. Szegény sünpapa egész álló nap kiáltozott neki, míg végre alkonyattájban meghallotta, s kijött az odújából.

- Várjatok, reggelre megmondom - dörmögte a bagoly, s elszállt. Odalent a fa aljában csak lesték, mikor tér meg. De bizony a bagoly csak a hajnali derengésben tért haza. S akkor is nagy mérgesen rájuk kiáltott:

- Hordjátok el magatokat! Alkonyattól faggatom az éjszakát, s nem válaszol, csak kápráztatja hideg csillagfényével a szemem. Menjetek a vakondhoz, hátha a nyirkos, hideg föld rejtegeti a telet. Mentek hát a vakondhoz.

Meg is lelték hamarosan.

- Kérdezd meg a földet - mondta neki sünpapa -, miért van tél.

A vakond hunyorgott néhányat, s aztán eltűnt a föld alatt. Nem is kellett valami sokat várakozni rá, jött vissza egykettőre.

- Siket a föld - mondta a vakond -, nem hallja, ha kérdezem. De ha jól meggondolom, hiába is kérdeznénk, hiszen nincs is olyan hideg ideleln. Nem, ő nem hozhatja a telet. A tél, régóta tudom, felülről jön. Menjetek a sashoz, kérdezze meg a naptól.

A sas, fészke pereméről, fél szemmel nézett le a nyüzsgő süncsaládra. Aztán meglebbentette szárnyát, s mint egy óriás felhőárnyék, elszállt fölöttük. Szállt, szállt, magasabbra, egyre magasabbra, mindig szemközt a nappal, fel a felhők fölé. S mikor már olyan magasán járt, hogy a ritka levegőben szinte vérharmatosan áradt ki csőrén a lehelet, belekiabálta a tűző-forró napkorongba:

- Miért van tél?!

De a vére úgy dobolt a dobhártyáján, hogy nem értette a feleletet.

Odalent azalatt nagy hirtelen beállt a fagy. A süncsalád pedig beiskolt a mogyoróbokor aljára, és beásta magát a puha levelek alá. Álomra hajtotta fejét sünmama és sünpapa és a hét testvér. Benedek még morgott ugyan egyet-kettőt magában, hiszen azért volt csillagos, de aztán ő is elálmosodott és elaludt. És aludt, aludt, aludt, ki tudja, meddig aludt.

Arra ébredt, hogy megpercen körülötte az avar. Fölemelte orrocskáját, és nyomban vidámító jó szagokat érzett, erjedő, tavaszi szagokat. S ahogy figyelmesebben körülnézett, látta, hogy apró hóvirágocskák nyomkodják szét körülötte az avart, onnan a percegés. Kidugta a fejét a vackából, s akkor eszébe jutott, amivel elaludt: miért van tél?

Iramodott egyet, mert a lábacskaí bizony meggémbereedtek, s a mogyoró szélénél szembetalálta magát egy kis hóvirággal, az már ki is dugta az avar alól a fejcskáját. Benedek megszagolgatta, s akkor ezt dűnnyögte magában: "Azért van tél, hogy eljöhessen a tavasz!" - Hogyan? Mit is mondtam? - riadt fel egyszerre. - Hm, még lehet, hogy igazam is van!

De szégyenkezve érezte, hogy ő már egy telet megért komoly, felnőtt sűn, és nem illik neki ilyen gyermekes dolgokkal foglalkoznia.

Hogy miért van tél? Nem is gondolt rá soha többé!

5.

Zelk Zoltán

A hét nap

A világ végén is túl három lépéssel, de az is lehet, hogy négyel, volt egy rét. Ezen a réten toronymagas fűszálak nőttek, olyan selymes, puha fűszálak, hogy nem csoda, ha a Nap is ide tért éjszakai nyugovóra, itt aludtak nappal a Hold és a csillagok. Itt lakott a hét világ lusta is: Vasárnap, Hétfő, Kedd, Szerda, Csütörtök, Péntek, Szombat. Itt heverték a toronymagas fűben, még csak játszadoxni se akartak a vidám csillagokkal, hiába hívták őket.

Ezért aztán egyik este a Nap magával hívta régi barátját, a Szelet. Elmondta neki, milyen hét világlustája koptatja itt a fűvet. Ő már nem tud mit csinálni velük, talán a Szél kitalál valami okosat.

– Előbb alszom egyet – felelte a Szél –, mert kilenc hegyen, hatvanhat erdőn és kilencvenkilenc folyón repültem ma keresztül, s bizony elfáradtam egy kicsit. – Ezzel aztán betakaródzott a toronymagas fűbe, és elaludt.

Hajnalban a szél már talpon volt. egyenest a hét lusta felé tartott, s akkorát fúj az egyikre, Hétfőre, hogy az menten repülni kezdett. Repült, repült, meg sem tudott állni másnap hajnalig, akkor aztán holtra fáradtan visszarepült a rétre.

Nosza, rögtön körülfogták testvérei, és kérdezték, hol, merre járt, hol mit látott. Nem is győzték hallgatni, annyit beszélt Hétfő:

– Hej, ezt se hittem volna, kedves testvéreim, mi minden látnivaló van a nagyvilágban! Tengerek, erdők, hegyek, városok, falvak! S menyi ember! Több, mit ahány fűszál van ezen a réten!

– Hát ezt már én is látni akarom! – kiáltotta Kedd, s azonnal nekiindult a világnak.

Alig várták a testvérei, hogy újból hajnal legyen, s visszajöjjön. Mikor aztán visszaérkezett, ő is olyan csodálatos dolgokról mesélt, hogy most már Szerda is rászánta magát az útra. Már éppen indulni akart, mikor Kedd utána kiáltott.

– Vigyél valamit az embereknek, mert folyton így sóhajtoztak felém: "Megint egy nap és nem hozott semmit ..."

Törte a fejét Szerda, hogy mit vigyen az embereknek, de nemsokára elhatározta, hogy visz nekik egy jó, kiadós esőt. Telerakta a batyuját kövér felhőkkel, s olyan eső szakadt másnap a földekre és a kertekre, hogy az emberek nem győztek hálálkodni, mert bizony már nagyon nagy szükség volt az esőre. Boldog is volt Szerda, s hazajövet el is hencegett testvéreinek, hogy minden ember őt dicsérte.

Csütörtök se hagyta magát. Ha ennyire szeretik az emberek az esőt, hát majd ő is visz nekik, de kétszer annyit, mint öccse, Szerda ...

Na hiszen lógott is az orra, mikor másnap hajnalban visszatért! Elpanaszolta, hogy minden ember szidta őt, hogy: "Brr, de csúf Csütörtök! Már megint esik az eső!"

– Hát akkor én napsugarat viszek – határozta el Péntek, s nem is bánta meg, mert országSZerte így beszéltek az emberek: "De szép napsugaras idő van ma! ..."

Aztán Szombat, majd Vasárnap következett. S azóta is, mióta világ a világ, mindig szép sorjában útrakelnek a napok. Utána pedig kipihenik magukat, a toronymagas, selyempuha fűben.

6.

Zelk Zoltán

Mikulás bácsi csizmája

A hófehér, szikrázó országúton, ami az eget összeköti a földdel, s ami fölött úgy szálldosnak a csillagok, mint a falevelek, egy nagyon öreg, jóságos bácsi haladt lefelé. Az út szélén álldogáló, hólepte fák összesűgtak mögötte:

– Viszi már a jó öreg Mikulás a sok ajándékot!

Mert bizony ő volt az, a jó gyerekek öreg barátja, aki akkorákat lépdél csizmáiban, hogy egyetlen éjszaka bejárja a világ összes városait és falvait. S akinek puttonyából sohasem fogy ki az édesség, jut abból minden jó gyerek cipőjébe.

Most is alig lépett hármat-négyet, már lent volt a földön, és körülnézett, hogy melyik ablakban talál gyerekcipőt. Ahogy nézdegélt, észrevette, hogy valaki alszik az utcai padon. Odament hát hozzá, hogy megnézzze, ki lehet az a szegény, aki ilyen hideg téli éjszakán az utcán húzza meg magát. Egészen föléje hajolt, és bizony majdnem elsírta magát a jóságos öreg. Megismerte az alvót. Sok-sok évvel ezelőtt cukrot és csokoládét vitt neki, s másnap még az égbe is fölhallatszott, ahogy nevetett örömeiben. De ez már régen volt, azóta felnőtt ember lett barátjából, s íme, most itt fekszik a hideg, decemberi éjszakában.

Nem sokáig gondolkodott Mikulás bácsi, levette puttonyát, és megtöltötte az alvó zsebeit csokoládéval és mogyoróval. Aztán piros köpenyét is ráterítette, hogy ne fázzon, s mikor észrevette, hogy milyen rosszak a cipői, levette mérföldjáró csizmáit, és ráhúzta a szegény ember lábára. Aztán szomorúan és mezítláb ment tovább, hogy elvigye ajándékait a gyerekeknek.

S míg a jó öreg Mikulás vándorolt a messzi városokban, az alvó ember álmodni kezdett a piros köpeny alatt. Azt álmodta, hogy ismét gyermek lett, puha paplan alatt alszik, s cipői cukorral telerakva ott állnak az ablakban. S míg álmodott, az útszéli, kopár fák föléje hajoltak, és megvédték a szélről, a csillagok pedig egészen föléje szálltak, és simogatva melegítették az arcát.

– Álmodj, csak álmodj! – susogták a fák, zizegték a csillagok.

S ő álmodott. Álmában elmúlt az éjszaka, szép, világos reggel lett, s annyi cukor és csokoládé került elő a cipőből, hogy az asztalt is telerakhatta volna vele. Milyen boldog volt álmában, istenem, milyen boldog! A fák és a csillagok mondogatták is egymásnak:

– Csak föl ne ébredjen, míg ki nem tavaszodik...

De véget ért az álom, és véget ért az éjszaka, s a szegény ember csodálkozva látta magán a köpenyt és a csizmát. S mikor zsebébe nyúlt, azt hitte, a tündérek játszanak vele, azok töltötték meg ennyi jóval a zsebeit. Hát még mekkora lett csodálkozása, mikor a cukor és a mogyoró mind pénzzé változott zsebeiben. Csengő aranypénz lett valamennyiből, s most már vehetett házat, ruhát magának, s olyan lett az egész élete, mint egy álom. Úgy nevetett megint, mint gyerekkorában. Mikulás bácsi boldogan hallgatta a nevetést. S a tündérek a jó öreget, miért jött vissza mezítláb a földről. Mikulás bácsi nem felelt, csak szelíden belemosolygott hófehér szakállába.

24.

József Attila

Betlehemi királyok

Adjonisten, Jézusunk, Jézusunk!

Három király mi vagyunk.

Lángos csillag állt felettünk,

gyalog jöttünk, mert siettünk,

kis juhocska mondta -- biztos

itt lakik a Jézus Krisztus.

Menyhárt király a nevem.

Segíts, édes Istenem!

Istenfia, jónapot, jónapot!

Nem vagyunk mi vén papok.

Úgy hallottuk, megszületél,

szegények királya lettél.

Benéztünk hát kicsit hozzád,

Üdvösségünk, égi ország!

Gáspár volnék, afféle

földi király személye.

Adjonisten, Megváltó, Megváltó!

Jöttünk meleg országból.

Főtt kolbászunk mind elfogyott,

fényes csizmánk is megrogyott,

hoztunk aranyat hat marékkal,

tömjént egész vassfazékkal.

Én vagyok a Boldizsár,

aki szerencsen király.

Irul-pirul Mária, Mária,

boldogságos kis mama.

Hulló könnye záporán át

alig látja Jézuskáját.

A sok pásztor mind muzsikál.

Meg is kéne szoptatni már.

Kedves három királyok,

jóéjszakát kívánok!

13.

Mentovics Éva

Luca széke és a boszorkák...

Decemberben Luca széke
miről híres, ki tudja?
Barkácsolj majd te is egyet,
s rálelhetsz a titokra.

Tizenhárom fajta fához
végy jó erős szerszámot,
kezdetnek az épp elég lesz,
ha a kérgét lehántod.

Drótot, szeget sose használj,
s tizenhárom darabból,
facsapokkal illeszd össze
– úgyis rájössz magadtól.

Minden este faragj rajta
tizenhárom napon át,
s meglátod, hogy valót mondok,

nem csak ósdi babonát.

Háromszöget formáljon majd

– s tudja, aki faragja –

jó erősen illeszkedjen

minden egyes darabja.

Hogyha kész a Luca széke,

ami most jön, semmiség;

hogyha ráállsz, meglátod a

boszorkányt a szentmisén.

No de aztán fürgén iszkolj,

s hints egy zsáknyi mákszemet,

azzal a sok gonosz banyát

egész biztos, rászeded.

Amíg ők a mákot szedik,

szaladj haza vágózva,

s ne tétovázz, égesd el a

székedet a kályhába’.

7.

Tóthárpád Ferenc

A krampusz

Láncot csörget, ajtón zörget,

úgy haragszom érte!

Nem hiszem, hogy akad, aki

ilyesmire kérte.

Rusnya képe feketéllik,

farka végén bojt van.

Görbe szarva legtöbbször az

ajtófélfán koppan.

Nagyon buta, sosem esik

nála le a tantusz!

Akármiről kérdezgetik,

csak dadog a krampusz.

Mégis, mikor jópofizik:

– Hogy ityeg a fityeg? –

Bizony, bizony, bizony még a

könnyem is elered.

Sebaj, mert ha utálatos,

s a helyét nem tudja,

akkor úgyis a Mikulás

rendre utasítja.

1.

Móra Ferenc

A didergő király

Mese, mese, mátká, pillangós határba:

Volt egyszer egy király Nekeresd országba.

Nevenincs királynak nagy volt a bánata,

Csupa siralom volt éjjele, nappala.

Hideg lelte-rázta, fázott keze-lába,

Sűrű könnye pergett fehér szakállába.

– Akármit csinálok, reszketek és fázom,

Hiába takargat aranyos palástom!

Aki segít rajtam: koronám, kenyere

Tőle nem sajnálom, véle megfelezem!

Százegy kengyelfutó százket felé szaladt,

Tökszárdudát fújtak minden ablak alatt.

Ki tud orvosságot a király bajáról,

Hol az a bölcs ember, aki jót tanácsol?

Adott is ezer bölcs ezeregy tanácsot,

De együtt se ért az egy falat kalácsot.

Didergő királynak csak nem lett melege,

Majd megvette szegényt az Isten hidege.

Körmét fúvogatta, keserűn köhintett,

Bölcs doktorainak bosszúsan legyintett:

– Bölccsekkel az időt ne lopjuk, azt mondom,

Hívjátok elő az udvari bolondom!

Bukfenc-vetegetve jön elő a bolond,

Cseng-peng, kong-bong rajta a sok aranykolomp,

Mókázna a jámbor, serdül, perdül, fordul,

De a király rája haragosan mordul:

– Hallod-e, te bolond, szedd össze az eszed,

Adj nekem tanácsot, akárhonnán veszed.

– Teli van énnálam ésszel a szelence:

Hideg ellen legjobb a meleg kemence.

Gyújtass be csak, komám – nevetett a bolond,

S nevetett köntösén a sok aranykolomp.

Kergeti a király ki a sok léhűtőt:

Hozzák fülön fogva az udvari fűtőt!

– Hamar cédrusfával a kandallót tele,

Urunk-királyunknak attól lesz melege!

Nagy volt a kandalló, akár egy kaszárnya,

El is égett benne vagy száz cédrusmáglya,

Pergett is a király előtte, megette,

Utoljára mégis csak azt dideregte:

– Fűtsetek, mert megvesz az Isten hidege,

Már a szakállam is csak úgy reszket bele!

Nyöszörög a fűtő. – Felséges királyom,

Életem–halálom kezedbe ajánlom,

Most dobtam bele az utolsó forgácsot,

Jó lenne hivatni az udvari ácsot!

Nekibúsul erre a didergő király.

Szigorú paranccsal a kapuba kiáll.

– Vágjátok ki kertem minden ékességét,

A szőlő szőlőnek arany venyigéjét,

A mosolygó almát, a csengő barackot,

Hányjátok a tűzre minden kis harasztot!

Széles ez országban amíg erdőt láttok,

Kandallóm kihűlni addig ne hagyjátok.

Jaj, mert mindjárt megvesz az Isten hidege,

Csak úgy kékelik már az ajkam is bele!

Csattognak a fejszék, sírnak erdők, berkek,

Recsegnek, ropognak a gyümölcsös kertek.

Sok lakójuk fejét bujdosásnak adta,

Fészkit ezer madár jajgatva siratta.

A rengeteg fákból egy szál se maradt ott,

Aranyos kandallón mind elparazsallott.

Didergőkirálynak de minden hiába,

Nyögve gubózik be farkasbőr-bundába.

– Fűtsetek, mert megvesz az Isten hidege,

Csak egy fogam van már, az is vacog bele!

Nekeresdországban van is nagy kopogás,

Ripegés-ropogás, siralom, zokogás.

Dolgozik a csákány, fűrész, balta, horog –

A király ajtaja egyszer csak csikorog.

Betipeg egy lányka, icike-picike,

Gyöngyharmat tündöklük lenvirágszemibe.

Az ajaka kláris, a foga rizskása,

Csacsog, mint az erdők zengő muzsikása.

– Ejnye de rossz bácsi vagy te, király bácsi!

Megfordul a király: – Ácsi, kislány, ácsi!

Azt se tudom, ki vagy, sohase láttalak.

Mért haragszol reám? sohse bántottalak! –

Kerekre nyitotta a csöppség a szemét:

– Minek szedtetted le a házunk tetejét?

Hó is hullongázik, eső is szemezik,

A mi padlásunkra az most mind beesik.

Elázik a bábum kimosott ruhája,

Vasárnap délután mit adok reája?

Mint amikor nap süt a jeges ereszre,

A király jégszíve harmatot ereszte.

Szemében buggyan ki szívének harmatja,

Szöghaját a lánynak végigsimogatja:

– Ne félj, a babádat ruhátlan nem hagyom,

Bíborköntösömet feldaraboltatom.

Bársonyrokolyája, selyemfőkötője,

Lesz ezüstkötője, aranycipellője! –

Most meg már a kis lány mondta azt, hogy: ácsi,

Mégis csak jó bácsi vagy te, király bácsi!

Örömeben ugrált, tapsikolt, nevetett –

S didergő királynak nyomban melege lett!

A tükörablakot sarokra nyitotta,

Városa lakóit összekurjantotta.

– Olyan meleg van itt, hogy sok egymagamnak,

Juttatok belőle, aki fázik, annak!

Tódult is be nyomban a sok szegény ember,

A márványtéglákon nyüzsgött, mint a tenger.

Ki is szorult tőlük király a konyhára,

Rájuk is parancsolt mindjárt a kuktákra:

– Asztalt terigetni, ökröt sütögetni.

Fussatok a hordót csapra ütögetni!

Ily kedves vendég még nem járt soha nálam,

Mint a saját népem – nagy Meseországban...

4.

Kányádi Sándor

Madáretető

Cinkék, cinegék, feketerigók,
megosztom veletek e fél cipót,
megosztom az én olyan-amilyen
éneken-szerzett kenyerelem.

Csettegess, rigóm, járd a kerteket,
jöjjetek, csókák, varjak, verebek:
vendégül látok minden itt maradt,
velünk telelő madarat.

Terítve már patyolat abroszom,
kenyeremet elétek morzsolom.
Nem várok érte, nem kell félnetek,
ordas télben ujjongó éneket.

Ha majd tavasz lesz, és én hallgatok,
akkor zendüljön a ti hangotok,
hírral hirdetve, hogy az emberek
télen se voltak embertelenek.

10.

Fazekas Anna

Öreg néne őzikéje

Mátraalján, falu szélén
lakik az én öreg néném,
melegszívű, dolgos, derék,
tőle tudom ezt a mesét.

Őzgidácska, sete-suta,
rátévedt az országútra,
megbotlott egy kidőlt fába,
eltörött a gida lába.

Panaszosan sír szegényke,
arra ballag öreg néne.
Ölbe veszi, megsajnálja,
hazaviszi kis házába.

Ápolgatja, dédelgeti,
friss szénával megeteti,
forrásvízzel megitatja,
mintha volna édesanyja.

Cili cica, Bodri kutya
mellé búvik a zugolyba,

tanultak ők emberséget,
nem bántják a kis vendéget.

Gyorsan gyógyul gida lába,
elmehetne az őzbálba,
vidám táncot ellejthetne,
de nincs hozzá való kedve.

Barna szeme bús-szomorún
csüng a távol hegykoszorún.
Reggel bíbor napsugarak
játszanak a felhő alatt.

Esti szellő ködöt kerget,
dombok, lankák üzengetnek:
"Vár a sarjú, gyenge hajtás,
gyere haza, gida pajtás!"

Könnybe lábad az őz szeme,
hej, nagyon is visszamenne,
csak az anyja úgy ne várná,
csak a nénét ne sajnálná!

Éjjel-nappal visszavágyik,
hol selyem fű, puha pázsit,
tarka mező száz virága
őztestvérkét hazavárja.

Ahol mókus ugrabugrál,
kopácsol a tarka harkály,
vígan szól a kakukk hangja,
bábot cipel szorgos hangya.

Várja patak, várja szellő,
kék ég alján futó felhő,
harmatgyöngyös harangvirág,
vadárvacskák, kékek, lilák.

Öreg néne megsiratja,
vissza - dehogy - mégse tartja,
ki-ki lakjék hazájában,
őz erdőben, ember házban.

Kapuig is elkíséri,
visszatipeg öreg néni,
és integet, amíg látja:
"Élj boldogul, őzgidácska!"
Lassan lépdél, csendben ballag,
kattan ajtó, zörren ablak,
onnan lesi öreg néne,
kisgidája visszanéz-e.

Haszontalan állatkája,
egyre jobban szaporázza,

s olyan gyorsan, mint a villám,
fenn terem a mohos sziklán.

De a tetőn, hegygerincen
megfordul, hogy búcsút intsen:
"Ég áldjon, rét, kicsi csalit" -
s mint a szél, eliramodik.

Nyár elröppen, levél sárgul,
lepereg a vén bükkfárul,
hó borul már házra, rétre,
egyedül él öreg néne.

Újra kihajt fű, fa, virág,
nem felejtí a kisgidát,
fordul a föld egyszer-kétszer,
zörgetnek a kerítésen.

Kitekint az ablakrésen:
ki kopogtat vajon éjjel?
Hold ragyogja be a falut,
kitárja a kicsi kaput.

Ölelésre lendül karja:
kis gidácska meg az anyja
álldogál ott; beereszti,
szíve dobban, megismeri:

Ózmama lett a kisdida,
az meg ott a gida fia.
Eltörött a mellső lába,
elhozta hát a kórházba,

hogy szemével kérve kérje:
gyógyítsa meg öreg néne,
puha gyolcsba bugyolálja,
ne szepegjen fiacskája.

S köd előtte, köd utána,
belevész az éjszakába.
Gida lábát két kezébe
veszi lágyan öreg néne.

Meg is gyógyul egykettőre,
felbiceg a dombtetőre,
s mire tölgyről lehull a makk,
a kicsi bak hazaballag.

Mátraalji falu széle,
kapuban ül öreg néne,
nincs egyedül, mért is volna?
Ha fú, ha fagy, sok a dolga.

Körülötte gidák, őzek,
látogatniel-eljőnek,

télen-nyáron, évről évre,
fejük hajtják az ölébe.

Falu népe is szereti,
kedves szóval becézgeti
öreg nénét, és azóta
így nevezik: Őzanyóka.

Piros pipacs, szegfű, zsálya
virít háza ablakába,
nagy köcsögben, kis csuporban
szivárványszín száz csokor van.

Egyiket Gál Péter hozta,
másikat meg Kovács Julcsa,
harmadikat Horváth Erzsi,
úttörő lesz valamennyi.

Vadvirágnak dal a párja,
énekszótól zeng a háza,
oly vidám a gyereknóta,
nevet, sír is Őzanyóka.

Mátraalján, falu szélén
lakik az öreg néném, melegszívű, dolgos, derékmese őrzi aranyszívét.
Gidára vár sós kenyérke, kalácscipó aprónépre; egyszer te is légy vendége,
itt a vége, fuss el véle!

8.

ZELK ZOLTÁN

A három nyúl

Egyszer régen, nagyon régen,
zúgó erdő közepében,
három nyulak összegyűltek,
selyemfüre települtek,
ottan se ültek sokáig,
talán csak egy fél óráig,
amikor felkerekedtek,
hogymár végre hazamennek,
egy szarka felettük szállott,
s fölkiáltott: "Mit csináltok?
Mit csináltok három nyulak?
Úgy ültök ott, mint az urak..."
- Úgy, úgy bizony, mint az urak! -
felelték a három nyulak.
- Ezután már urak leszünk,
ebédre rókahúst eszünk!
Nem fogjuk az időt lopni,
most indulunk rókát fogni!...

Csacsi szarka nem elhitte?

Röpült is már, a hírt vitte,

s buta róka is elhitte.

De hát hogyne hitte volna,

akármilyen ravasz róka,

mert a szarka így kiáltott:

"Egy jegenye fölött szállok,

mikor lenézek a földre,

három nyulak ülnek körbe.

Összebújva tanácskoznak...

Jaj, mekkora nyulak voltak!

Jaj, mekkora fejük, szájuk,

a medve egér hozzájuk!

Hát még miről beszélgettek?

Hogy eztán csak rókát esznek..."

Ennek a fele se móka!

Szedte is a lábát a róka.

Futott ki az erdőszélre,

csak mielőbb odaérne!

Hát amint ott futott, szaladt,

szembe vele farkas haladt.

- Szaladj te is, komám, farkas,

jaj, mit láttam, ide hallgass!

Az erdő közepén jártam,

most is borsózik a hátam,

sose láttam ilyen szörnyet,

ottan ültek három szörnyek!

Három nyúl volt, és akkora,

fél méter is volt egy foga!

Hát még miről beszélgettek?

Hogy eztán csak farkast esznek...

No hiszen egyéb se kellett,

a farkas is futni kezdett,

a rókával versenyt futott,

majdnem az orrára bukott!

Addig futott, amíg szembe

nem jött vele egy nagy medve,

a medve így szólólongatta:

"Hova szaladsz, farkas koma?"

- Medve komám, ne is kérdjed,

szaladj, ha kedves az élted!

Erdő közepén jártam,

jaj, mit láttam,

jaj, mit láttam!

Három nyulak ottan ültek,
éppen ebédre készültek.
Akkora volt foguk, szájuk,
kis egérke vagy hozzájuk!
Hát még miről beszélgettek?
Hogy eztán csak medvét esznek!
Egyébre se volt már kedve,
szaladni kezdett a medve.
Elöl róka, hátul medve,
közbül a farkas lihegve.
Így szaladtak erdőszélre,
szomszéd erdő közepébe.
Szaporán szedték a lábuk,
szellő se érjen utánuk
Amig futottak lihegve,
egy vadász jött velük szembe.
Nézi is őket nevetve:
együtt szalad róka, medve...
"No hiszen, csak ne nevéssél,
vigyázz, nehogy bajba essél!
Szaladj inkább te is erre!" -
kiáltott rája a medve.

"Az erdőben három szörnyek,
puska sem öli meg őket.
Három nyulak, de akkorák,
nem láttál még ilyen csodát!"
Szedte a lábát a vadász is,
eldobta a puskáját is.
Ijedtében megfogadta,
most az egyszer érjen haza,
csak ne falják föl a szörnyek,
sohase vadászik többet...
Ezalatt a nyusziházban,
fűszálakból vetett ágyban
három nyuszi aludt szépen,
összebújva békecsókban...

11.

Mentovics Éva

Hóember

Hógolyó a fejem, hasam,
jégpapucsban tipegek,
nem vágyódom melegségre,
kedvelem a hideget.

Azt mondják, hogy nyalka vagyok,
csuda csinos, fess legény.
Szélelbélelt, lyukas fazék
van a fejem tetején.

Hogyha néha meglátogat
néhány kedves jóbarát,
nem csokit hoz, hanem fagyit,
hógombócot, s hódarát.

15.

Bakó Ágnes

Kutyaszánon

Évi meg Tücsi szánkót kapott karácsonyra. Más ajándékot is kaptak, persze, de a szánkónak örültek a legjobban.

Szép szánkó volt az! Piros, fényes! A talpán csak úgy szikrázott a vasalás a karácsonyi gyertyafényben. Évi visítva hasalt rá, amint meglátta.

A piros szánkót selymes fényű, piros zsinóron húzhatta volna a hóban bárki, ha – lett volna hó! De a szősz tudja, mi történt ebben az esztendőben az időjárással! Csak jöttek-mentek nagy lustán a hófelhők keletről nyugatra meg vissza, nem szállingált a magasból egy gombostűnyi hópihe sem.

Volt már hósapka, hócipő, prêmes kesztyű, szánkó is, éppen csak hó nem. Pedig de várták! Percenként kikukkantottak az ablakon: havazik-e? De a fák feketén és csupaszon dideregtek a nagy kertben.

Évi végül is elunta a várakozást. Összeszedte a babaszennyest, és nagymosást rendezett a fürdőszobában. Már estébe hajlott az idő, amikor Tücsi dörömbölni kezdett a fürdőszoba ablakán.

– Ha nem nyitod ki az ajtót – kiabálta –, akkor nem mondom meg neked, hogy esik a hó!

– Hó! – visitotta Évi, s már nyitotta is az ajtót. – Azt mondd, hó van a kertben?!

– Sőt mindenütt! – jelentette Tücsi.

Szaladtak az ablakhoz. De alig vetett Évi egy pillantást a kertre, mérgesen kapta csípőre a kezét.

– Miért mondtad, hogy hó van, amikor egy makula hó sincs?!

Tücsi meghökkent.

– Nincs?!

– Nincs bizony!

– Nahát! Pedig a tévéhíradós megígérte! – kiáltotta felháborodva. – Becsületszavamra azt mondta, hogy várható!

– Hát akkor várjuk! – Évi odanyomta orrát az ablaküveghez, de nem havazott még akkor sem, amikor nagyanyu beszólt a szobába.

– Vacsorázni!

És akkor sem havazott, amikor lefektette őket. Évi engedelmesen behunyta a szemét, de Tücsi makacsul ült az ágyban, és várta a havat.

– Na nééééézd! – szólalt meg egyszer csak a nagy csöndben. – Csupa fehér a kert!

Évinek kiröppent szeméből az álom. Feltérdelt az ágyban.

– Ez hó, Tücsi! Ez hó! – Szájára nyomta a tenyerét, nehogy nagyanyu meghallja a szomszéd szobában a nevetését. – Hó! Hó! Hóóóó!...

– Hó?! – visított Tücsi, azzal fél lábon meg két lábon ugrabugrálni kezdett az ágyban. – Nem ha-zu-dóóóós a té-vé-hí-ra-dóóóós! Nem ha-zu-dóóóósa ...

– Maradj csöndben! – pisszegett ijedten Évi. – Ilyenkor már nem szabad az ágyban ugrálni! Hát tudod! Ide figyelj! – súgta. – Apu azt mesélte, hogy az eszkimók kutyaszánon utaznak!

– Jééééé! – bámult el Tücsi. – Milyen lehet az? – Hát olyan, hogy egy nagy, fehér kutyát befognak a szánkóba, és utaznak.

Tücsi töprengve nézett maga elé.

– Te! – mondta nagy sokára. – Hát éppen nekünk is van szánkónk!

– És nekünk is van kutyánk! – kuncogott Évi.

– Akkor fogjuk be a szánkóba!

– De a mi Hekink nem igazi nagy, fehér kutya ám – súgta aggodalmasan Évi, mire Tücsi legyintett.

– Nem baj. Mi sem vagyunk igazából eszkimók.

Ez igaz volt, és olyan, amin jót lehetett nevetni. Évi nem is ragaszkodott tovább a nagy fehér kutyához, megelégedett Hekivel.

Másnap reggelre vastag hótakaró feküdt meg a kertet. Évi meg Tücsi nagy hurrával rohant ki a házból. Ugrálva taposták a ropogós, friss havat. Kihozták a szánkót is persze. Évi odahívta Hekit.

– Ide figyelj! – mondta neki. – Most gondold azt, hogy szép, nagy, fehér kutya vagy, és légy szíves, állj ide a szánkó elé, mert befogunk!

Nem tudni, hogy mit gondolt Heki, lényeg az, hogy két kurtát vakkantott, és hagyta, hogy Évi a szánkó elé tuszkolja. Azt is engedte, hogy nyakszijára erősítse a piros zsinórt.

– Így. Most pontosan jó – állapította meg Tücsi, azzal ráültek a szánkóra. Elöl Tücsi – kezében egy vékony vesszőcskével –, mögötte meg Évi.

– Gyí, te! Heki! – adta ki a parancsot Tücsi, de Heki nem mozdult. Gyí, te! – biztatta Tücsi lelkesen, és a levegőbe suhintott a vesszőcskéjével, ám Heki csak a farkát csóválta, és türelmesen álldogált.

– Várj! – kiáltott Évi. Előkotort a hó alól egy fadarabkát, s jó messzire hajította. – Fogd meg, Heki! Fogd meg!

Hekinek azonban semmi kedve sem volt fadarabkák után szaladgálni. Nyelvét lógatva visszanézett Évire. Akkora párafelhőt eregetett ki a torkán, akár egy mesebeli táltos paripa, de csak a farkát csóválta és nevetett, és nem mozdult.

– Úgy látszik, az ilyen szánkázáshoz mégiscsak az igazi, nagy, fehér kutyák értenek! – mondta lehangoltan Évi szinte abban a pillanatban, amikor a szomszédék fekete cicája elfutott a bokor előtt.

A szánkó váratlanul nagyot rándult.

– Tüüücsiiii! – visított kacagva Évi. Kapaszkoodj! – És ő maga is kapaszkodott volna, de nem volt mibe. A szánkó valósággal kiröpült alóla. Évi nevetve hempergett a hóban, és nagy hangon biztatta Tücsit: – Jól kapaszkodj! Hallod?!

Tücsi kapaszkodott is, és közben gyanús, vékony hangon ezt visította:

– Ide néééézz! Milyen gyorsan tudok szánkózni!!!! Így... csak én... tudoooook...

Évi sikongva ugrált egy hóbuckán. Elöl a fekete cica futott, utána Heki, és a szánkó repült, mint a parancsolat.

– Íííígy... csak ééén... tudoooook... ííígy csak éééén! – visította Tücsi.

A következő pillanatban Évi megdermedt. A szánkó ugyanis – pontosan egy alacsony tujabokor fölött – a levegőbe emelkedett. Tücsi pedig, valóságos rejtély, eltűnt. Eközben a cica felfutott az ecetfára, s panaszosnyávogásba kezdett az egyik hólepte ágon. Heki dühösen ugatta a fa alatt; de a szép piros szánkón nem ült senki. Évi ijedten nézett szét. Mindenütt hó és hó; és megvan a cica is, a szánkó is, Heki is, csak Tücsit nem látni sehol!

– Apuuuu! Anyuuuu! Nagyanyuuuu! – visította Évi, de nem a ház felé futott, hanem előre a szánkónyomon. – A tujabokor előtt szipogva megállt.

– Naaa! – mondta méltatlankodva a tujabokor. – Legyél szíves, húzzál már ki innen, mert fázik a lábam!

Évi óvatosan széthúzta a bokor ágait, s kirobbant belőle a kacagás. A bokor zöldes belsejében, akár egy piros orrú, mackóruhás manó: Tücsi ült.

– Ugye, milyen jól tudtam szánkózni? – kérdezte, miközben gyanakodva figyelte Évit.

– Csuda gyorsan! – ismerte el Évi, és kirángatta Tücsit a bokorból. Mialatt leveregette róla a havat, Tücsi a fejét rázva így szólt:

– De azért ez a Heki mégsem ért a szánkózáshoz. Azt csak az igazi nagy, fehér eszkimó kutyák tudják igazán. Elhiszed?

– El – bólintotta szomorúan Évi. Le is vette tüstént Heki nyakáról a piros szánkó piros zsinórját, aztán visszaültette Tücsit a szánra.

– Tudod mit? – csillant fel hirtelen a szeme. – Amíg nem lesz nekünk is igazi nagy, fehér kutyánk, majd egymást húzzuk! Jó?!

Tücsi összevonta a szemöldökét, és töprengve nézett Évire.

– Jó – mondta végül megfontoltan, és úgy gondolta, most az egyszer Évi kivételesen okosat mondott.

14.

Andersen

A kjs gyufaárus lány

Kegyetlen hideg volt, hullott a hó és már sötétedett; az esztendő utolsó napját mutatta a naptár. A kemény hidegben egy szegény kislány járta a sötétedő utcákat, hajadonfött és mezít-láb. Amikor elindult hazulról, még volt papucs a lábán, de annak nem sok hasznát vette. Mert a papucs nagy volt, igen nagy - az édesanyja hordta valamikor -, s ahogy két arra vágatató kocsi elől a járdára ugrott, egyszerre maradt le a lábáról mind a két papucs. Az egyikkel egy suhanc szaladt el - azt mondta, majd bölcsőnek használja, ha megházasodik, a másikat pedig meg se találta a szegény kislány.

Mezítláb járta hát az utcákat, és kjsi lábát kékre-vörösre csípte a kegyetlen hideg. Rongyos kjs kötényét összefogta: egy halom kénes gyufa zörgött benne, egy skatulyát meg a kezében szorongatott. Egész álló nap hiába kínálgatta portékáját, egy szál gyufát se vettek tőle, és alamizsnát se adott neki senki: Éhesen és hidegtől reszketve vánszorgott tovább; szívsa-kasztó látvány volt szegény. Csillogó hópeltyhek tapadtak szépen göndörödő, hosszú szőke hajára, de nem is gondolt vele.

Az ablakokból ragyogó világosság és sült liba pompás jó szaga áradt ki az utcára, hiszen ünnep volt, szilvesztereste. A szegény kjs teremtésnek folyton csak ez járt az eszében.

Behúzódott egy zugba, egy kjsögellő ház sarká mögé, s maga alá húzta csupasz lábát. Ott még jobban didergett, majd megvette az isten hidege, de hazamenni nem mert, hiszen egész nap egy garast se keresett, s az apja biztosan veréssel fogadná. Különbön otthon se jobb, padlásszobájukban farkasordító hideg van, a tető hasadékaiban besüvíti a szél, hiába tömték be szalmával meg ronggyal a nagyobb réseket.

Már egészen meggémberedtek a kjs ujjai. De jó lenne egy szál gyufa, csak egyetlenegy szál! Ha kihúzna egyet a skatulyából, odadörzsölné a falhoz, s meggyújtaná, a lángjánál megmelegíthetné a kezét! Végre rászánta magát, s meggyújtott egy szálát. Milyen vidáman sercent, s hogy lobogott a lángja! Fényes volt és meleg, mint a gyertyaláng, s a kislány boldogan tartotta fölébe a kezét.

Csodálatos láng volt az! A szegény kis gyufaárus lány úgy érezte, mintha szép réztetejű, rézcsövű vaskályha előtt ülne - olyan jó volt nézni a tüzet, olyan jólesett melegedni mellette! Már a lábát is kinyújtotta, hogy átjárja a meleg, de abban a pillanatban kilobbant a gyufaláng, eltűnt a vaskályha, s a kislány ott ült a hideg falszögletben egy gyufacsonkkal a kezében.

Elővett egy másik gyufát, meggyújtotta. Odahullt a fény a falra, tenyérszerű világosságot vetett rá, s azon a helyen átlátszó lett a fal, mint a tiszta üveg: a kis gyufaárus lány beláthatott a szobába. Hófehér terítővel letakart, nagy asztal állt odabenn, finom porcelán edények csillogtak rajta, s a közepén aszalt szilvával meg almával töltött sült liba illatozott. S ami a legcsodálatosabb volt: a sült liba egyszer csak kiugrott a tálból, s késsel-villával a hátában, bukdácsolva indult a kislány felé. De jaj, megint ellobbant a gyufa lángja, s nem látszott más, csak a puszta, hideg fal.

Újabb gyufát gyújtott: fényénél gyönyörű szép karácsonyfát látott, még szebbet, ragyogóbbat, mint amit karácsony este a gazdag kereskedő szobájában, amikor belesett az üvegajtón. Ott ült a fa alatt, s nézte a száz meg száz gyertyát az ágak hegyén, a tarka díszecskéket, amiket eddig csak kirakatban láthatott. Már nyújtotta a kezét, hogy levegyen egyet, de amikor megint kihunyt a csepp láng, és a sok karácsonyi gyertya lassan a magasba emelkedett, föl egészen az égig, s ott csupa tündöklő csillag lett belőle. Egyszer csak kivált közülük egy, s lehullott; ragyogó fénycsíkot hasított a sötét égen.

- Valaki meghalt! - mondta a kislány; emlékezett rá, hogy a nagyanynja, az egyetlen, aki jó volt hozzá, s aki már rég meghalt, egyszer azt mondta „Valahányszor lehull egy csillag, egy lélek áll az isten színe elé.”

Megint odadörzsölt egy szál gyufát a falhoz, s egyszerre nagy világosság támadt körülötte. A tiszta fényben ott állt rég halott nagyanynja, és szelíden, hívogatóan nézett le kis unokájára.

- Nagyanynó! - kiáltott föl a kislány. - Nagyanynó, vigyél magaddal! Tudom, hogy itthagysz, ha a gyufa végigég, eltűnsz, mint a meleg kályha meg a sült liba, meg a gyönyörűséges szép karácsonyfa! Ne hagyj itt, nagyanynó!

És gyorsan a falhoz dörzsölt egy egész csomag gyufát, hogy marassza a kedves nagyanynót; a sok gyufa olyan fényességet árasztott, mintha a nap süttött volna. A nagyanynó sohasem volt

ilyen szép, ilyen erős. Karjára emelte a kislányt, s felemelkedett vele; magasra, igen magasra, ahol nincs hideg, éhség, félelem, ahol csak öröm van és fényesség.

A hideg reggelen ott találták a kis gyufaárus lányt a házsögletben: kipirult arca mosolygott, de élet már nem volt benne, megfagyott a csodákkal teli éjszakán. Ott feküdt a halott gyermek új esztendő reggelén, körülötte egy halom gyufáskatulya és sok-sok elégett gyufaszál.

- Melegedni akart szegényke! - mondták az emberek. Nem tudta senki, mennyi gyönyörűséget látott, s milyen fényesség vette körül, amikor nagyanyja karján mindörökre elhagyta ezt a sötét világot.

12.

Kányádi Sándor *Ül a Tél a hegy tetején*

Ül a tél a hegy tetején.
Fehér kucsma van a fején.
A hátán meg fehér suba.
Készülődik a faluba.
Tápaszkodik, fölkel s jövet
fehér terveket szövöget.
Szórja, hinti, hol elhalad,
két marokkal a friss havat.
Fehéredik domb és lapály.
Olykor-olykor a tél megáll.
Gondos gazdaként széttekint,
aztán munkába fog megint.
Ahol kilátszik a vetés,
vet oda egy marokkal, és
mire a mi falunkba ér,
mögötte már minden fehér.
Egy kicsit még tipeg-topog,
befagyasztja a patakot.
Lepihen és a szürkület
csöndjében füstöt ereget.

22.

A három fenyőfa

Három fenyőfa állt egy dombtetőn...

A legnagyobbik fa szép és egyenes volt, erős, messze nyúló ágai voltak. A kisebbik fenyő nem volt olyan terebélyes, de napról napra fejlődött és növekedett. A harmadik fenyő azonban igazán nagyon kicsi volt, vékony törzsű és egészen alacsony.

- Bárcsak olyan nagy és erős lennék, mint a Legnagyobb fenyő. - sóhajtotta ez a kicsike fa. Nagyon hideg tél volt ebben az esztendőben. A földet belepte a hó. Karácsony közeledett.

- Bárcsak eljönne értem Télapó, és elvinne karácsonyfának ! - sóhajtott a Legnagyobb fenyő.

- Bárcsak engem vinne ! - mondta a Kisebbik fenyő.

- Bárcsak engem választana ! - kívánta a Harmadik Fácška.

Egy napon fázós kismadár jött szökdécselve feléjük. Megsérült a szárnya, s ezért nem tudott repülni.

- Kérlek Legnagyobb fenyő, itt maradhatnék az ágaid közt ? - szólította meg félénken a kismadár a fát.

- Nem lehet ! - mondta a Legnagyobb fenyő- Nem használhatok madarakat az ágaim közt, mert éppen karácsonyfának készülök.

- Pedig úgy fázom - panaszkolta a kismadár, a Legnagyobb fenyő azonban nem is válaszolt. Így hát a törött szárnyú kismadár odább ugrált a Kisebbik fenyőhöz.

- Kedves Kisebbik fenyő megengednéd, hogy itt maradjak az ágaid között ? - kérdezte.

- Nem ! - felelte a Kisebbik fenyő. - Nem ringathatok semmiféle madarat az ágaim között, mert hátha éppen most vinne el valaki karácsonyfának. Ekkor szegény didergő kismadár tovább ugrált a Harmadik Fácskához.

- Drága kicsi fenyő, itt maradhatnék az ágaid között ? - kérdezte.

- Hogyne maradhatnál kismadár - felelte a Harmadik Fácška. - Búj csak egészen hozzám. Majd megmelegítelek, amennyire csak tőlem telik. A kismadár felugrott a Harmadik Fácška ágai közé, ott nyomban el is aludt. Hosszú idő múlva a Harmadik Fácška édes, halk csengettyűszót hallott. A hangok egyre közeledtek, már egészen ott hallatszottak a dombon. Elhagyták a Legnagyobb fenyőt, elhaladtak a Kisebbik fenyő előtt is, de amikor a Harmadik Fácška elé értek, elhallgattak. Mind a három fácška látta az apró csengettyűket. Egy rénszarvas húzta szép, kicsi szánkón csüngtek, amelyből most kiszállott az utasa.

- Télapó vagyok- mondta - Karácsonyfát keresek egy nagyon kedves kicsi gyermek számára...

- Vigyél engem ! - kiáltotta a Legnagyobb fenyő. - Engem vigy ! - ágaskodott a Kisebbik fenyő. A Harmadik Fácška azonban meg sem szólalt.

- Te nem szeretnél eljönni ? - kérdezte tőle a Télapó.

- Dehogynem ! Nagyon szeretnék - felelte a Harmadik Fácška - De hát itt kell maradnom , hogy vigyázzak erre a beteg kismadárra. Éppen elaludt.

- Kicsike fa - mondta a Télapó - te vagy a legszebb fácška a világon ! Téged viszlek magammal. Azzal gyöngéden kiemelte őt a földből, olyan óvatosan, hogy az ágai közt megbúvó kismadár fel sem ébredt. Aztán szánkójába állította a csöpp fenyőt a kismadárkával együtt, majd maga is beült mögéjük. És a kicsi szánkó ezüstös csengettyűszóval tovasuhant velük a karácsonyi havon...

20.

Grimm testvérek

A suszter manói

Volt egyszer egy suszter, értette a mesteriségét, szorgalmasan dolgozott. Hogy, hogy nem, a végén mégis úgy tönkrement hogy nem maradt egyebe, mint egyetlen pár cipőre való bőre. Abból este kieszabta a cipőt, hogy majd másnap elkészíti; tiszta volt a lelkiismerete, nem sokat emésztette magát a jövődön, gondolta, majd lesz valahogy, tisztességes ember csak nem pusztul éhen; lefeküdt, és békességgel elaludt. Másnap jó korán fölkel, és neki akart ülni a munkájának; hát ott áll: készen az asztalán a pár cipő. A suszter ámul-bámult, nem tudta, mit szóljon a dologhoz. Kezébe vette a cipőt, alaposan végignézte, minden varrást, minden szögélést apróra megsejlelt; nem volt azon semmi hiba, nincs a: a mestermunka, amelyik különb lehetett volna. Hamarosan vevő is jött. Nagyon megtetszett neki a cipő. Fölpróbálta: éppen ráillett a lábára.

- Mintha csak nekem készítették volna! - mondta örvendezve, és mert úgy találta, a suszter keveset kér érte, valamivel többet adott az áránál. Pontosan annyit, hogy éppen két párra való bőr tellett ki belőle. A suszter este ezeket is szépen kieszabta. "A többi munkát majd megcsinálom holnap reggel – gondolta ráerek a dolgotól."

De mire másnap fölkel, készen állt két pár cipő, neki a kisujját sem kellett megmozdítania. Vevő is akadt mind a kettőre, jól megfizettek értük, s a suszter, a pénzen most már négy párra való bőrt vásárolhatott. Harmadnap reggel azt a négy pár cipőt is készen találta. S így ment ez tovább napról napra, hétről hétre. Amit este kieszabott, az reggelre elkészült. A cipész hamarosan tisztos jövedelemre tett szert, és megint jómódú ember lett belőle. Karácsony táján egy este szokása szerint ismét kieszabta a másnapi cipőkhöz a bőrt, aztán, mielőtt lefeküdték, azt mondta a feleségének: - Hallod-e, lelkem, mi lenne ha ma éjszaka fönnmaradnánk, és meglesnénk, ki az, aki ilyen szorgalmasan segít nekünk a műhelyünkben? Az asszony ráállt a dologra, hiszen maga is sokat töprengett már rajta, csak hát nem mert előhozakodni vele az urának.

Mécesst gyújtott, és föltette a szekrény tetejére, aztán elbújtak a sarokban. Onnét figyelték, hogy lesz, mi lesz. Mikor a toronyban éjfél ütött az óra, egyszer csak valami kaparászást, topogást, izgést-mozgást hallottak; az ajtóegyarasznyira kinyílt, és két kedves kis manó surrant a szobába. Se szó, se beszéd, odaültek a suszter asztalkájához, fogták a kieszabott bőröket, és munkához láttak. Olyan fürgén, olyan ügyesen dolgoztak, parányi kis ujjukkal olyan szaporán varrták, tűztek, hogy a suszter azt sem tudta, hová legyen ámulatában. A manók addig egy szempillantásra sem hagyták abba a munkát, míg a cipők el nem készültek, és fényesre pucolva ott nem sorakoztak az asztalka mellett. Akkor egyet fütyentettek, s illa berek! - eltűntek.

Másnap reggel azt mondta a suszterné asszony:

- Meg kell hálálnunk ezeknek a manóknak, hogy jómódba juttattak minket. Pucéron szaladgálnak az istenadták, még jó, hogy meg nem fagynak! Tudod, mit? Varrok nekik ingecskét, kabátkát, mellényt, nadrágot, kötök nekik harisnyát is, te meg csinálj mindegyiknek egy pár szép kis cipőt. Egész nap ezen

dolgozták; az asszony kezében szaporán járt a kötőtű, csattogott az olló, készültek a kis ruhák, az ember meg a székén kuporgott,

és kalapált, szögelt, forgatta a kaptafát, míg a kis cipőket meg nem csinálta. Este aztán a kiszabott bőr helyett az ajándékokat rakták oda az asztalra; szépen elrendezték mindent, elbújtak a sarokban, és kíváncsian lesték, mit szólnak majd a manók. Azok szokás szerint pontban éjfélkor meg is jelentek, és tüstént dologhoz akartak látni. Hanem ahogy az asztalra esett a pillantásuk, lecsapták a szerszámaikat és azt sem tudták, mihez kapjanak, mit simogassanak, minek örvendezzenek. Egykettőre bebújtak a kis ruhákba, felhúzták a kis cipőt, füttyentgettek, rikkantgattak, egyszerre csak cincogva nótázni kezdtek. Ugye, milyen csinos fiúk vagyunk? Többet bizony nem is suszterkodunk! - énekeltek; körültáncolták az asztalt, szökdécseltek, ugrándoztak, végül aztán kiperdültek a szobából. Nem is jöttek vissza soha többet. A suszternak pedig élete végéig jól ment a sora mindig volt munkája, és minden sikerült neki, amihez csak hozzákezdett.

17.

Német mese

Hapcimanó

Pirinyó kis emberke a Hapcimanó. Kajla lábú, ráncos kép, vörös orrú. Fekete malaclopóban jár, a fekete malaclopón van egy nagy, lötyögős csuklya. Azt a nagy lötyögős csuklyát legtöbbször annyira a fejére húzza a Hapcimanó, hogy az arcából csak az a nagy vörös orra kukucskál ki, hanem az aztán messzire fénylik, akár az érett paprika.

Hogy hol van Hapcimanó?

A Hapcimanó legszívesebben a nyirkos ereszcatornában kuporog, fönt a házak legtetetjén. Onnan kukucskál le az utcára. Mert az arca ugyan kicsike, hanem a két apró szeme olyan jó, hogy a sasé se jobb annál.

Amikor azután esik az eső, s az utca csupa pocsolya, a rakoncátlan lurkók meg addig tapicskálnak a pocsolyákban amíg meg nem vizesedik a lábuk. Akkor Hapcimanó lemászik a csatornán, villámgyorsan és alig-alig észrevehetően belecsíp az orrukba, aztán másnap valamennyi lurkó náthás.

- Hapci! – tüsszentenek sorra. Vagy:

- Pciha!

Némelyik meg úgy, hogy:

- Háá-áácsi!

Vagy éppen:

- Há-ápp-csihi!

Hanem ez bizony nem nevetni való, mert ilyenkor folyton-folyvást orrot kell fújni, és a többi gyerekekkel játszani éppenséggel tilos. Néha meg egész nap az ágyban is kell maradni annak, aki náthás, ez pedig igen-igen keserves dolog. A Hapcimanó különben azt is ugyancsak lesi, hogy betakaróznak-e szépen a gyerekek este az ágyacskájukban, főleg télen. Őrizkedjete

hát nagyon a manótól, s ha valaha az utcán játszottok, és kezdtek fájni, mert elhűl a lábatok, akkor gyorsan futkározzatok egyet. Mert a Hapcimanó résen van ugyan, hanem a lába, az olyan kurta, és olyan kajla, hogy azt a gyereket, aki gyorsan elszalad előle, sohanapján se éri utol.

19.

Szabó Lőrinc

Esik a hó

*Szárnya van, de nem madár, repülőgép, amin jár,
szél röpíti, az a gépe, így ül a ház tetejére.*

*Ház tetején sok a drót: megnézi a rádiót,
belebúj a telefonba, lisztet rendel a malomba.*

*Lisztjét szórja égre-földre, fehér lesz a világ tőle,
lisztet prüsszköl hegyre-völgyre.*

*Fehér már a város tőle: fehér már az utca,
fehér már a puszta, pepita a néger,
nincs Fekete Péter, sehol, de sehol,
nincs más fekete csak a Bodri kutyának
az orra helye, és reggel az utca, a puszta, a néger,
a taxi, a Maxi, a Bodri, a Péter és ráadásul a rádió
mind azt kiabálja, hogy: esik a hó!*

23.

Mester Györgyi

A legkisebb cinke

Picinke volt a legkisebb a madártestvérek között. Cinke mama már tojáskorában is nagyon óvta, mert attól félt, az apró tojás valamerre elgurul a fészekben, eltűnik a szeme elől, akkor pedig nem tudja a testével melengetni, és tán ki sem kel a fióka.

Nyáron remekül elváltak a kis madarak. Csak csiviteltek, torkoskodtak, hol a levegőben fogták el a rovarokat, hol a fűből kapták fel azokat a csőrükbe. Egyszóval csodásan telt a nyár. Mindenki boldog volt, jóllakott és elégedett.

A nyárt követő átmeneti, hűvös őszi időt azonban hamarosan felváltotta a zord tél. A bogarak nem járták már kerge táncukat a levegőben, és a zúzmarás fűből nem lehetett szemernyi élelmet sem felcsipegetni. A cinkecsalád éhezett.

Amikor épp nem a magas koronájú, lombtalanná kopaszodott nyárfa ágain gubbasztottak, néha-néha kiröpültek a házak irányába, hogy az ég felé bodorodó kéményfüstben kicsit felmelegedjenek.

Picinke is így tett, amikor egy hosszabb repülőútja során, valami megcsillant a szeme előtt. Egy kertés ház ablakából világított ki az utcára a sziporkázó, tarka fényesség. Leszállt az ablakpárkányra és befelé bámult. Az üvegen túl, a szobában, hatalmas zöld fenyő terpeszkedett. De nem ám olyan egyszerű, mint odakinn a parkban, hanem talpig díszben pompázott. Tarka üvegégők, csillogó gömbök, kacskaringózó girlandok ékítették.

Picinke egészen belefeledkezett a látványba. Ekkor azonban két kíváncsi gyermekarc közeledett az ablakhoz, amitől megijedt, szárnyra kapott, és huss, már ott se volt.

Másnap, szokásos melegedő körútján, megint csak ellátogatott az ablakon átcsillanó, fényes karácsonyfához. A fa most is lenyűgözte, ám egyszer csak észrevette, valaki néhány kölesszemet tett ki a párkányra. Mivel éhes volt, mohón nekilátott, és gyorsan felcsipegette a

magokat. Az evésből felpillantva, váratlanul ismét szembetalálta magát a gyermekszemekkel, amelyek mosolyogva és érdeklődéssel figyelték őt. Az ablak nem nyílt ki, senki nem bántotta Picinkét, így hát nem sietett a táplálkozással. Befejezván az evést, egy kicsit még gyönyörködött a pompás fában, majd útra kelt.

Csak otthon, miután didergő testvérei közé letelepedett, jutott eszébe, hogy ő jól lakott, de a családja továbbra is éhezik. Szinte szégyellte magát, hogy annyira elkápráztatta a csodálatos karácsonyfa, és csak behabzsolta a kölesszemeket, a szeretteire nem is gondolt.

A következő napon sem tudott ellenállni a kíváncsiságának. Vajon megvan-e még a varázslatos szépségű fa? Egyenesen odarepült, és meglepődve látta, a kölesszemeket, vékony zsinórvonalban, valaki végigszórta az ablakpárkányon. Szemenként vette csőrébe a magokat, hogy minél tovább élvezhesse az evést, amikor egyszer csak elfogyott az összes ennivaló.

Elszomorodott, hogy megint mohó volt, nem jutottak eszébe sem a mamája, sem éhes testvérkéi, amikor a párkány széléről egy közeli faágon lógó aprócska faépítmény vonta magára a figyelmét. Egy házikó volt, négy kis oszloppal, takaros tetővel, de a legszebb mégis az volt benne, hogy a padlóját sok-sok kölesszem borította!

Picinke azonnal útra kelt, és ahogy csak aprócska szárnyától tellett, röptül a családjáért. Elcsivitelte nekik, hogy élelmet talált, kövessék őt, és már fordult is vissza. A faágra felfüggesztett házikót ellepték a sárga-fekete szárnyú cinkék, és boldogan csipegették az olajos magvakat, amitől aztán felmelegedve, még sokáig gyönyörködtek a csodaszép fenyőfában. Az ablak túloldalán pedig a madáretetőt elkészítő apuka, meg a kölesszemekről gondoskodó gyerekek örültek a boldog cinkék látványának. És ettől vált igazán teljessé a Karácsony, a szeretet ünnepe.

21.

Devecsery László

Angyal-manó

Volt egy angyal: picike,

teste, szárnya: kicsike.

Mi lehetett a neve?

Azt nem tudja senkise'!

Angyal-manó: így beczték,

még a széltől is megvédték;

de hiába cseperedett,

egy cseppet sem növekedett.

Az angyalnak mi a dolga?

A mi manónk azt gondolta:

karácsonykor örömszerző

feladata a legelső.

Jó gondolta, jól sejtette,

közeledett a szenteste.

Minden angyal messze szállott,

szébbé tették a világot.

– Viszek én is boldogságot,

örömosztó vidámságot!

Angyal-manó így tűnődött,

míg víg kedvvel készülődött.

Röppent erre, röppent arra,

nézett balra, nézett jobbra:

karácsonyfák tündököltek,

mit angyalok díszítettek,

Majdnem el is szomorodott,

ám valamit megpillantott:

faluszéli öreg házban

apró fenyő állt magában.

Odarepült, be is nézett,

sírást hallott, nem beszédet.

Kisgyermekek sírdogáltak,

hisz örömet nem találtak, ..

A szobában fa álldogál:

üde zöld, mely mégis kopár,

szomorúan, dísztelenül,

szegénységtől meztelenül. . .

– A kulcslyukon besurranok,

szerencse, hogy pici vagyok!

Amit mondott, meg is tette,

a szeretet röpítette.

Angyal-varázs, angyal-pálca,

angyal-csoda szállt a fára:

lett belőle karácsonyfa,

feldíszített karácsonyfa. . .

A fa alatt sok-sok játék,

örömhözó szép ajándék!

Énekszó szállt fel az égbe,

fel a havas messzeségbe.

Angyal-manó fürgén surrant,

ajtó résén el is illant...

Szíve megtelt boldogsággal,

örömszerző vidámsággal.

Magában meg gondolkodott:

– Milyen jó, hogy kicsi vagyok, ügyesebb is, mint a nagyok!